

Van: Vereniging Warmtepompen en de Nederlandse Verwarmingsindustrie

Aan: **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat p/a Rijkswaterstaat Leefomgeving,
afdeling Afval Circulair, Griffioenlaan 2, 3526 LA te Utrecht.**

Tevens per e-mail aan producentenverantwoordelijkheid@rws.nl.

Onze referentie: 904B1022

Betreft: **zienswijzen PBA**

Naarden/Zoetermeer, 22 oktober 2020

Geachte heer, mevrouw,

Bijgevoegd ontvangt u de gecombineerde zienswijze van de Vereniging Warmtepompen en de Nederlandse Verwarmingsindustrie op het ontwerp van de ministeriële regeling ter implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen, het beleidsinstrument uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en het beleidsinstrument voor het algemeen verbindend verklaren van een overeenkomst afvalbeheerbijdrage zoals aangekondigd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in de Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden; staatscourant 2020, 48313 publicatie 15-09-2020 9:00.

Wij hebben bezwaar tegen het beleidsinstrument algemeen verbindend verklaren (AVV) van een overeenkomst met de Stichting OPEN. Wij hebben geen vertrouwen dat de huidige voorgestelde governance van de Stichting OPEN zal leiden tot de noodzakelijke verbetering van de tariefstelling en het beheer van de verzamelde gelden voor recycling van warmtepompen die vallen in de klasse verwarmings- en koelapparatuur waaronder tevens CV-ketels en airconditioners vallen.

Wat ons betreft dient er reëel in plaats van alleen een theoretisch alternatief te zijn voor een met OPEN concurrerende producentenorganisatie als normadressaat en waarvoor dus geen ontheffing zou hoeven worden aangevraagd ter goedkeuring door functionarissen welke mogelijk belang hebben bij het consolideren in de Stichting OPEN. Een alternatieve producentenorganisatie zou geen opt-out moeten zijn en gewoon aanspreekbaar moeten zijn op naleving van de op hen betrekking hebbende regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV).

Hieronder volgt een toelichting, mede gebaseerd op onze ervaringen met de Stichting SMR, waarbij SMR beoogd is om integraal op te gaan in het netwerk van de Stichting OPEN. Onze toelichting is als volgt opgebouwd:

1. Randvoorwaarden voor een kosteneffectieve regeling UPV voor warmtepompen
2. Risico's als niet aan die randvoorwaarden wordt voldaan met voorbeelden uit onze ervaringen met SMR
3. Onze beoordeling van de beoogde governance van de Stichting OPEN en het instrument AVV
4. Onze conclusie over welke verandering van de beoogde opzet o.i. noodzakelijk is

1. Randvoorwaarden voor een kosteneffectieve regeling UPV voor warmtepompen

De doelstelling van 65% recycling wordt gedragen door de leden van de VWP en de NVI. In feite achten wij de doelstelling (veel) te laag. Van belang is te begrijpen wat er momenteel in de markt van het verwijderen en recyclen van afgedankte producten plaatsvindt. In een rondgang in de markt, blijkt al snel dat een veel groter percentage dan 65% momenteel ter verwerking wordt aangeboden waar het gaat om verwarmings- en koelapparatuur. Grotendeels via installatiebedrijven, een enkele keer via de gemeentelijke afvaldepots door eindgebruikers. Installatiebedrijven zijn zich bewust van de hoge restwaarde van de metalen in de afgedankte producten. Metaal recycling bedrijven zijn zich hier ook van bewust en halen actief afgedankte producten op bij de installatie bedrijven. Veel van deze bedrijven zijn wellicht niet Weelabex gecertificeerd en worden als zodanig niet meegeteld in het inzamelingspercentage. (zie: <https://www.nationaalweeeregister.nl/>)

De doelstelling van 65% lijkt derhalve een statistische uitdaging doordat het een meet- c.q. registratieprobleem is. En daarmee eerder een handhavingsprobleem dan een inzamelingsprobleem. Een randvoorwaarde voor een succesvolle recycling-governance is dan ook een sluitende registratie zonder 'grijs circuit'.

Warmtepompen zijn een relatief nieuw product op de Nederlandse markt welke tot 2015 slechts mondjesmaat werden verkocht – minder dan 10.000 stuks per jaar - en eerst sinds de start van een subsidieregeling (ISDE) in 2016 enige schaal krijgt met in 2019 45.000 verkochte exemplaren, groeiende met 25% per jaar tot naar verwachting 200.000 per jaar rond 2030. Deze apparatuur zal naar verwachting dus eerst rond 2035 – gebaseerd op een minimale levensduur van 20 jaar - enige recycling-schaal gaan krijgen.

Een warmtepomp is niet één-op-een een vervanger van de CV-ketel; vaak zelfs wordt een warmtepomp additioneel aangeschaft naast een CV-ketel als een zogenaamd 'hybride' systeem.

De financiële strategie voor de gelden voor recycling dient te zijn gebaseerd op dit verwachte uitstel van daadwerkelijke recycling op schaal. Een risico is namelijk, zoals wij heden al ervaren, dat het tarief per actueel verkochte eenheid erg hoog is en leidt tot 'papieren en met VPB-belaste winst' over de op te bouwen recycling gelden. Wij zijn wel content met de in de overeenkomst AEEA voorziene mogelijkheid voor (continuïteits-) reserves en waarborgfondsen. Daartoe is echter een AVV niet noodzakelijk.

Voor warmtepompen geldt dat de recyclingsopgave pas rond 2035 goed van start zal gaan en een kapitaalsreserve daartoe zeer beperkt kan blijven in de komende 15 jaar. De tariefstelling dient transparant te worden opgesteld en de gelden kosteneffectief ingezet.

2. Risico's als niet aan die randvoorwaarden wordt voldaan met voorbeelden uit onze ervaringen met SMR

De brancheverenigingen en hun leden worden momenteel niet meegenomen in de tariefstelling door de huidige producentenorganisatie SMR. Het financiële beleid is onbekend en het resultaat met het oog op een succesvol recyclingsysteem dramatisch. De SMR hanteert op dit moment een overslag-stelsel voor de kosten. Gebleken is, na branche-eigen analyse, dat van de 100% bij de SMR over 2019 ingezamelde gelden à K€ 600 50% is overgebleven als kapitaal voor toekomstige recycling en als "fiscale winst" is aangemerkt; waardoor SMR in haar eigen stukken een voorziening voor VPB heeft opgenomen. Van de 50% die daadwerkelijk gebruikt is blijkt de helft daarvan aan overhead kosten à K€ 150 te zijn opgegaan. De op te bouwen tegoeden voor toekomstige recycling worden dus 'opgegeten' door interne organisatie en VPB!

Hoewel er in de beoogde nieuwe regeling wordt voorzien in de mogelijkheid bezwaar te maken tegen de hoogte en/of de bepalingwijze van de afvalbeheer-bijdrage dunkt het ons dat wij beter direct en pro-actief betrokken kunnen zijn bij het financiële beleid en de daaruit voortkomende tariefstelling.

3. Onze beoordeling van de beoogde governance van de Stichting OPEN en het instrument AVV

Op dit moment zijn wij, op basis van hetgeen door de directeur van de SMR werd verteld en o.b.v. de ons beschikbare stukken omtrent stichting Open, van mening dat de plannen niet gaan bijdragen aan verbeterde recyclingpercentages en denken wij dat dit zelfs zal leiden naar een mogelijk nóg slechter resultaat tegen nóg hogere kosten.

De ons bekende argumentatie voor Stichting Open en een AVV:

1. Stichting Open een vuist kan maken
2. Stichting Open Transparant is
3. Stichting Open kostenverlagend zou werken/efficiëntie zou opleveren
4. Stichting Open free riders tegen gaat

5. Stichting Open eerlijke kostentoedeling zal borgen
6. Dat bovenstaande en het voortbestaan van Stichting Open afhangt van de aanvraag van een Algemeen Verbindend Verklaring.

De manco gaande beargumentering voor een AVV met Stichting Open

Hierop hebben we reeds aan tafel met SMR een en ander besproken en dit vatten we onderstaand samen met als uitleg waarom wij het gestelde als ongegrond ervaren:

Ad 1. NVMP kan reeds een vuist maken hiervoor is geen Stichting Open voor nodig. NVMP is al een verzameling van (aangesloten) productstichtingen.

Ad 2. We hebben al langere tijd moeite om inzage, inzicht en uitleg te krijgen, de transparantie is op dit moment en al jaren niet op het gewenste niveau en we vragen ons af waarom dit ineens via stichting Open anders zal zijn.

Ad 3. Stichting Open stelt ongeveer 30 mensen te willen aannemen. Tenzij de in het Open systeem opgaande producentenorganisaties zichzelf opheffen, zien wij niet in hoe dit kostenverlagend werkt en efficiëntie zou opleveren.

Ad 4. Stichting Open heeft geen échte mogelijkheid om free riding tegen te gaan. Het idee om mensen aan te nemen om handhaving van correcte registratie en verwerking in de metaal sector te bewerkstellingen lijkt onmogelijk en is in de basis ook onjuist. De wetgever is verantwoordelijk voor handhaving van wetgeving. Stichting Open heeft overigens ook geen handhavingsbevoegdheden. Hoe zou dit dan moeten werken en bijdragen aan een overall beter werkend systeem?

Ad 5. zie punt 2: het inzicht over hoe deze kostentoedeling nu verloopt hebben we nog niet ontvangen, waarom zal dit ineens via stichting Open anders zijn en hoe ziet de borging er dan uit? Het is vreemd om producenten te vragen in te stemmen met een AVV terwijl de financiële beleid en het effect daarvan nog onduidelijk is.

Ad 6. De algemeen verbindend verklaring helpt niet in de doelstelling. Deze stelt enkel dat eenieder verplicht is zaken te doen met Stichting Open. Dit maakt andere initiatieven onmogelijk en creëert een monopolie. De geschiedenis leert dat een dergelijke monopolie over het algemeen niet leidt tot verbeteringen. Een AVV zou het algemeen belang (moeten) dienen. Wij verwachten het omgekeerde, namelijk dat een grote groep producenten benadeeld wordt door een niet-transparant proces door een kostbare organisatie met een onmogelijke opdracht waarop zij weinig invloed heeft en zij moeten meebetalen aan oneigenlijke handhaving.

De oneigenlijke wijze van verkrijgen ogenschijnlijke steun voor Stichting Open

De aanvraag en steun voor de AVV lijkt niet op juiste wijze te zijn gegaan en daarom betwisten wij het vermeende draagvlak en instemming:

- 1) Er is geen expliciete opt-in/steun gevraagd. Er zou vrijwel bewust een 'vinkje' kunnen zijn gezet door de medewerkers die de aangiften invullen. O.i. mag dat dan niet worden geïnterpreteerd als steun voor het voorstel tot Oprichting van de stichting Open en de beoogde AVV.
- 2) Hoewel de aanvraag rept van het informeren van alle producenten op 4 maart jl. is de genoemde brief met dat verzoek tot toestemming en steun voor stichting Open waaraan gerefereerd wordt in de aanvraag AVV niet bij de NVI en ook niet bij alle betrokken bedrijven in de VWP bekend; de NVI heeft deze brief wél gezien.

Mocht de tóch AVV doorgang vinden dan wordt ons *de facto* de mogelijkheid ontnomen ons aan te sluiten bij een alternatieve producentenorganisatie dan Open/SMR en zullen we gebonden worden aan een partij waarin het vertrouwen is verdwenen. Als producenten/importeurs wensen wij juist inhoudelijk betrokken te zijn om zo tot juiste en correcte verbeteringen te komen

Aan het brede draagvlak voor de stichting OPEN wordt dan ook zeer sterk getwijfeld. Onder de leden van de VWP en NVI is deze níet aanwezig.

4. Onze conclusie over welke verandering van de beoogde opzet o.i. noodzakelijk is

Bovenstaand hebben wij weergegeven en uitgelegd waarom wij van mening zijn dat de AVV er NIET moet komen of dat daar tenminste een reëel alternatief van een andere producentenorganisatie tegenover moet staan.

Mocht dit toch doorgang vinden dan zou er toch op zijn minst, net zoals bij het verkrijgen van een ANBI status, een maximum aan overhead moeten worden afgedwongen (van 10-20%) om ervoor te zorgen dat de gelden doelmatig worden besteed en niet in de bureaucratie belandt.

Er zou ons inziens voordat er over de aanvraag besloten kan worden eerst een actieve opt-in gevraagd moeten worden van tekenbevoegde personen bij de producenten/importeurs en er daarna opnieuw toetsing moeten plaatsvinden of voldaan is aan de voorwaarden zoals in deze zienswijze geschetst in paragraaf 1.

Als oplossing zien wij zelf bij voorkeur een andere weg: brancheverenigingen en hun leden zouden actief betrokken moeten worden in recycling-beleid en recyclingkosten-structuur binnen of buiten de stichting Open naar hun eigen voorkeur.

Daarnaast ligt de oplossing niet bij het uitbreiden van bestaande stichtingen maar in handhaving en/of registratie. Hierover zouden we graag in overleg willen zodat we aan de échte oplossing kunnen werken.

Mocht er dan nog reden zijn om het voorgenomen besluit tot een AVV te overwegen, dan is ons verzoek de door ons gestelde bezwaren te toetsen en mee te laten wegen voordat er een definitieve uitspraak over dit instrument gedaan wordt.

Hoogachtend,

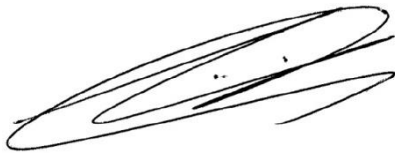
Namens Vereniging Warmtepompen (VWP)

Dr. Frank Agterberg MBA

Voorzitter

Namens de Nederlandse VerwarmingsIndustrie (NVI)

Henk Sijbring,

Voorzitter